

บันทึก

เรื่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๑๕ แห่ง
พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
ประกอบกับมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๒

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๔/๙๓๗๒ ลงวันที่ ๔
สิงหาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกระทรวงมหาดไทยกำหนด
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบจำนวนที่
กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
บริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในกรณีแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่
โดยสรุปว่า นายอำเภอมีหน้าที่จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบ
ตามที่กฎหมายกำหนด (๒ คน) สำหรับหมู่บ้านเดิมและหมู่บ้านใหม่ภายใน ๖๐ วันนับแต่วัน
ประกาศจัดตั้งหมู่บ้าน โดยดำเนินการเป็น ๓ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งราษฎรเลือกตั้งทั้ง ๒ คน มี
ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านเดิม ก็ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
๒ คนในหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่

กรณีที่ ๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งราษฎรเลือกตั้ง ๒ คน มี
ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่ ก็ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลอีก ๒ คนในหมู่บ้านเดิม

กรณีที่ ๓ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ใน
ในหมู่บ้านเดิม และอีกคนหนึ่งอยู่ในหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่ ก็ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง ๒ หมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๑ คน ให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด
(๒ คน)

แนวทางปฏิบัติดังกล่าวยึดหลักเหตุผล ดังนี้

๑. เนื่องจากกรณีมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดไว้เพียงให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังคงเป็น
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไป มิได้กำหนดโดยชัดแจ้งว่าจะเป็น
สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านใด จึงถือตามภูมิลำเนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลเดิมว่า มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านใดถือว่าเป็นสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากราษฎรใน
หมู่บ้านนั้น

๒. สำหรับหมู่บ้านที่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ครบจำนวน เนื่องจากการแยกหมู่บ้านออกไป ก็ให้เลือกตั้งให้มีจำนวนครบองค์ประกอบตามโครงสร้างที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งกำหนดให้ทุกหมู่บ้านจะต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งราษฎรในหมู่บ้านเลือกตั้งขึ้นจำนวน ๒ คน

๓. สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน สำหรับกรณีจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ที่ภูมิลำเนาของผู้ใหญ่บ้านอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านใด ให้ถือว่าเป็นผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้นต่อไปและดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่ยังขาดอยู่ซึ่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับกรณีแยกหรือรวมหมู่บ้านตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘

เมื่อมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้าน ให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๑ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ ๓ คน

ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาจัดตั้งหมู่บ้านประจำปี ๒๕๔๒ (งวด ๒) จำนวน ๕๐๐ หมู่บ้าน ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป กระทรวงมหาดไทยมีประเด็นปัญหาไม่อาจดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกรณีแยกหรือรวมหมู่บ้าน (มาตรา ๑๕) ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยได้เคยสั่งการไว้ได้เนื่องจากกรณีดังนี้

๑. การแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวน ๒ หมู่บ้านขึ้นไปมารวมกัน จัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ (ในการจัดตั้งหมู่บ้านประจำปี ๒๕๔๒ (งวด ๒) มีจำนวน ๗ หมู่บ้าน)

(๑) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล(ประกอบด้วย ๓ หมู่บ้านขึ้นไป) ซึ่งมีสมาชิกหมู่บ้านละ ๒ คน ปรากฏว่าสมาชิกซึ่งมีอยู่เดิมมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ ดังปรากฏตามรูปจะดำเนินการเลือกตั้งอย่างไร

ก. สมาชิกามีภูมิลำเนาหรือพื้นที่อยู่ในพื้นที่แยกออกมารวมเป็นหมู่บ้านใหม่จากหมู่บ้าน ก. จำนวน ๒ คน และหมู่บ้าน ข. จำนวน ๑ คน รวมเป็น ๓ คน

ก.	ค. • •	•	ข. •
----	--------------	---	---------

(ก. และ ข. คือหมู่บ้านเดิม : ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

ข. สมาชิกมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่แยกออกมารวมเป็นหมู่บ้านใหม่ จากหมู่บ้าน ก. จำนวน ๒ คน และหมู่บ้าน ข. จำนวน ๒ คน รวมเป็น ๔ คน

ก.	ค. • •	• •	ข.
----	--------------	--------	----

(ก. และ ข. คือหมู่บ้านเดิม : ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

(๒) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล (ประกอบด้วย ๒ หมู่บ้าน) ซึ่งมีสมาชิกหมู่บ้านละ ๓ คน รวมเป็น ๖ คน ได้รวมพื้นที่บางส่วนของแต่ละหมู่บ้านมาจัดตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นใหม่เป็นหมู่ที่ ๓ และปรากฏว่าสมาชิก มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเดิม จำนวนหมู่บ้านละ ๑ คน และมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่รวมจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ จำนวน ๔ คน (ตามรูป ก.) หรือรวมอยู่ในหมู่บ้านใหม่ทั้งหมด ๖ คน (ตามรูป ข.) จะดำเนินการเลือกตั้งอย่างไร

ก. •	ค. • •	• •	ข. •
---------	--------------	--------	---------

(ก. และ ข. คือหมู่บ้านเดิม : ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

ก.	ค.		ข.
	•	•	
	•	•	
	•	•	

(ก. และ ข. คือหมู่บ้านเดิม : ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

๒. การแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่

(๑) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล(ประกอบด้วย ๑ หมู่บ้าน) ซึ่งมีสมาชิกจำนวน ๖ คน แยกออกอีก ๑ หมู่บ้าน ทำให้สมาชิกมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเดิมหรือหมู่บ้านใหม่ ดังปรากฏตามรูปจะดำเนินการเลือกตั้งอย่างไร

ก.	ข.
• •	•
•	•
•	

(ข. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

(๒) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล(ประกอบด้วย ๒ หมู่บ้าน) ซึ่งมีสมาชิกหมู่บ้านละ ๓ คน รวมเป็น ๖ คน ได้แยกหมู่บ้านเพิ่มขึ้นจากหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ทำให้สมาชิกมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านเดิม จำนวน ๓ คน (ตามรูป ก.) หรือมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านเดิม จำนวน ๒ คน และอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านใหม่จำนวน ๑ คน (ตามรูป ข.) จะดำเนินการเลือกตั้งอย่างไร

ก.	ข.	ค.
•	•	
•	•	
•	•	

(ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

ก.	ข.	ค.
●	●	●
●	●	
●		

(ค. คือ หมู่บ้านจัดตั้งใหม่)

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า

๑. การแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวน ๒ หมู่บ้านขึ้นไป มารวมกัน จัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่(สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วย ๓ หมู่บ้านขึ้นไป) ซึ่งมี สมาชิกหมู่บ้านละ ๒ คน (ตามข้อ ๑(๑)) ในแต่ละกรณี ดังนี้

๑.๑ สมาชิกของหมู่บ้านเดิมมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านใหม่ ๓ คน และอยู่ในหมู่บ้านเดิม ๑ คน ให้เลือกตั้งในหมู่บ้านใหม่อีก ๒ คน

๑.๒ สมาชิกของหมู่บ้านเดิมมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านใหม่ ๔ คน ให้เลือกตั้งในหมู่บ้านใหม่อีก ๒ คน

๑.๓ สมาชิกของหมู่บ้านเดิมมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในหมู่บ้านใหม่ไม่เกิน ๒ คน ให้เลือกตั้งในหมู่บ้านที่ยังขาดอยู่ให้ครบหมู่บ้านละ ๒ คน

๒. การแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ หรือแยกพื้นที่ บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวน ๒ หมู่บ้านมารวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่(สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วย ๒ หมู่บ้าน) (ตามข้อ ๑ (๒) หรือข้อ ๒ (๒)) ซึ่งมีสมาชิก หมู่บ้านละ ๓ คน รวมเป็น ๖ คน เมื่อจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่แล้วยังคงมีสมาชิกหมู่บ้านละ ๒ คน รวมเป็น ๖ คน ซึ่งครบตามจำนวนโครงสร้างที่กฎหมายกำหนดแล้ว จึงไม่ต้องเลือกตั้งสมาชิก ๒ คนเพิ่มอีกแต่อย่างใด

๓. การแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมมาตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ (สำหรับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ประกอบด้วย ๑ หมู่บ้าน)(ตามข้อ ๒ (๑)) ซึ่งมีสมาชิกจำนวน ๖ คน เมื่อแยกพื้นที่บางส่วนจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่แล้วยังคงมีสมาชิกหมู่บ้านละ ๓ คน รวมเป็น ๖ คน ซึ่งครบจำนวนตามโครงสร้างที่กฎหมายกำหนดแล้ว จึงไม่ต้องเลือกตั้งสมาชิกเพิ่มอีกแต่อย่างใด

เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับกรณีจัดตั้ง หมู่บ้านใหม่ จึงขอหารือในประเด็นปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป ดังนี้

๑. ความเห็นของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

๒. หากกรณีความเห็นของกระทรวงมหาดไทยไม่ถูกต้อง ควรจะดำเนินการ เพื่อให้การเลือกตั้งดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณา ปัญหาตามข้อหาหรือดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจง ข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า กรณีตามปัญหาข้อหาหรือของกระทรวงมหาดไทยมีประเด็นข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยว่า ในกรณีที่มีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวนหนึ่งหมู่บ้าน สองหมู่บ้าน หรือตั้งแต่สามหมู่บ้านขึ้นไป แล้วแต่กรณี มาจัดตั้งหรือรวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ กระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้อย่างไร ซึ่งประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าว เห็นว่า โดยที่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับกรณีที่มีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่นั้น มาตรา ๔๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้นำมาตรา ๑๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม กล่าวคือ เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่แล้ว สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒^๓ และนายอำเภอจะต้องจัดให้มีการ

^๑ มาตรา ๔๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

^๒ มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยุบและรวมเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมที่ถูกยุบหรือถูกรวมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒ และให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสมาชิกสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นอยู่ในเขตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกตั้งก็ได้

^๓ มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๓) มีการยุบสภาตำบล

(๔) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น

เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่หมู่บ้านนั้นอยู่ในเขตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ โดยผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับระยะเวลาที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นายอำเภอจะไม่ดำเนินการเลือกตั้งก็ได้ ฉะนั้น เมื่อมีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวนหนึ่งหมู่บ้าน สองหมู่บ้าน หรือตั้งแต่สามหมู่บ้านขึ้นไป แล้วแต่กรณี มาจัดตั้งหรือรวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ กระทรวงมหาดไทยโดยนายอำเภอจึงต้องดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่หมู่บ้านนั้นอยู่ในเขต แม้ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ดังกล่าวนี้จะมีผลทำให้จำนวนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านนั้นเลือกตั้งขึ้นมิได้เป็นไปตามองค์ประกอบโครงสร้างของกฎหมายใหม่ (มาตรา ๔๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒) ก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีที่มีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ตามนัยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ นี้ เป็นกรณีพิเศษที่กฎหมายได้บัญญัติรองรับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมให้ยังคงเป็น

(๕) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙ หรือมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน หรือขาดการประชุมสภาตำบลติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าบกพร่องในทางความประพฤติ

^๔ มาตรา ๔๕ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป อันเป็นการยกเว้นบทบัญญัติมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ขอตั้งเป็นข้อสังเกตว่า เนื่องจากการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่โดยการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวนหนึ่งหมู่บ้าน สองหมู่บ้าน หรือตั้งแต่สามหมู่บ้านขึ้นไป แล้วแต่กรณีมาจัดตั้งหรือรวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ย่อมมีผลโดยตรงต่อสภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอำนาจหน้าที่อยู่ในเขตหมู่บ้านดังกล่าว โดยเฉพาะองค์ประกอบของสภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๔๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ในการดำเนินการออกประกาศจังหวัดเพื่อจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงสมควรต้องพิจารณาและคำนึงถึงเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไปด้วยพร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการของกระทรวงมหาดไทยที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวเหล่านี้สมควรจะต้องมีการปรึกษาและประสานงานกันก่อนมีการประกาศจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

นอกจากนี้ ในการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านเดิมจำนวนหนึ่งหมู่บ้าน สองหมู่บ้าน หรือตั้งแต่สามหมู่บ้านขึ้นไป แล้วแต่กรณี มาจัดตั้งหรือรวมกันจัดตั้งเป็นหมู่บ้านใหม่ตามปัญหาข้อหาหรือของกระทรวงมหาดไทยนี้ กระทรวงมหาดไทยสมควรคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการออกประกาศจังหวัดจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ดังกล่าวด้วย กล่าวคือ กระทรวงมหาดไทยอาจจะดำเนินการให้มีการจัดตั้งหมู่บ้านใหม่ในช่วงเวลาที่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ทั้งนี้ เพื่อที่กระทรวงมหาดไทยจะได้ไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐในการดำเนินการจัดการเลือกตั้งและจะทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านเดิมและหมู่บ้านใหม่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งต่อไปครบจำนวนตามองค์ประกอบโครงสร้างของกฎหมายใหม่นัยมาตรา ๔๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน
(นายอักษราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๔๒